

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Caput IV. Quid sint Sacramentalia, & quid efficiant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

suetudinarium, aut semper esse in occasione proxima peccandi, tum enim prudenter præsumi posset status malus. Addit etiam Gobat t. 1. n. 265, si facile possit habere alium, ut non requiras talem: similiter si quis sciretur paulò antè peccasse, nec fuisset tempus pœnitendi, non esset licitum ab eo petere Sacramentum jam statim administrandum, uti nec facile peti debet Missa, quando Confessionem præmittere non potest, quæ ex præcepto Ecclesiæ præmitti debet ante Communionem: petere enim in circumstantiis, in quibus moraliter non potest se disponere ad dignè ministrandum, est inducere ac formaliter cooperari ad peccatum, quod nunquam licet. Putat tamen Bosco n. 95., per se loquendo, licitum fore admittere Sacramentum à tali homine ad evadendam mortem, quia tum censeret ejus peccatum permittere.

217. Q. 32. An peccet, qui in susceptione Sacramenti, sequitur sententiam tantum probabilem. R. Hoc resolutum esse supra à n. 105.

C A P U T IV.

Quid sint Sacramentalia, & quid efficiant.

218. **R** Esp. I. Cæremoniæ ecclesiasticæ, quæ vulgò dicuntur sacramentalia, sunt actus externi religionis ad colendum Deum accommodati. Tales autem communiter vocantur, oratio Dominica, aqua benedicta, esus eulogiarum olim in usu, confessio generalis, elemosyna, benedictio ab Episcopo vel Abbate consecrato data, quæ

quæ ex antiqua traditione dicuntur remittere
venialia; & continentur hoc versu :

Orans, tinctus, edens, confessus, dans, benedicens:
ad quæ etiam revocantur, tinctio pectoris, un-
ctio in Regem, & similes: item multæ aliæ ce-
rimonix, & res etiam ipsæ sacræ, quæ in Eccle-
sia partim ab Apostolis traditæ, partim postea
institutz sunt, ut Exorcismi, insufflationes, pri-
ma tonsura, benedictiones & consecrationes
variarum rerum, & personarum, ut Ecclesiæ,
calicum, &c. ipsæ etiam herbæ, lumina, vinum
S. Ioannis, cerei igni, signum S. Crucis. Quæri-
tur ergo, quam vim habeant, non ex opere o-
perantis, cum certum sit, sicuti per alia pia ope-
ra, sic etiam iis nos mereri; sed ex opere ope-
rato.

Resp. II. Non habent vim ex opere operato
conferendi gratiam, aut remittendi peccata vi-
suâ, & per se, sed tantum, quatenus in nobis pi-
um motum excitant. Ratio prioris est, tum quia
nusquam promissio gratiæ, aut remissionis pec-
catorum, iis facta reperitur; tum quia peccatum
etiam veniale non remittitur sine infusione
gratiæ, quam conferendi ea nullam per se ha-
bent vim. Ratio posterioris, quia id accommo-
datum est sacramentalium institutioni & con-
secrationi, quæ fit per precès Ecclesiæ, quibus
ipsa nobis tales motus precatur. *Kon. q. 71. a. 3.*

Unde resolves

I. Gratiæ prævenientes, & pii motus confe-
runtur per sacramentalia, per modum impetra-
tionis, quæ non omnino infallibilem effectum
habent.

II. Peccat graviter, qui sacramentalibus fa-
sam

»sam materiam supponit , ut pro aqua lustrali
»facienda , urinam.

» III. Sacramentalia quandoque operantur
»beneficia corporalia , v. g. sanitatem , per mo-
»dum impetrationis , ratione precum Ecclesie.
»Imò quædam etiam vim habere , v. g. fugan-
»di dæmonem) per modum operis operati , ex
»singulari privilegio , docet *Henriq. lib. 1. cap. 2.*
»*Sotus & alii* , quia , inquiunt , etiam Ethnici , in
»quibus nec intercesserunt preces Ecclesie , nec
»meritum operantium , quandoque signo Cru-
»cis (quod quidam etiam putant de nomine Je-
»su) à dæmone liberati fuisse dicuntur : quod ta-
»men alii eorum virtuti objectivæ , quasi natura-
»li adscribunt ; de quo plura apud Scholasticos.
»*V. Merat. d. 10. f. 1.*

A D D E N D A.

219.

*Q. 40. Quid præterea notandum sit circa Sacra-
mentalialia. R. seqq.*

§. 1. Sacramentalia strictè sumpta , sunt ritus
sive actiones religiosæ ad decentem ac devotam
Sacramentorum administrationem ab Ecclesia
institutz : quales sunt trina affusio aquæ in Ba-
ptismo , formatio crucis super poenitentem ab-
solvendum , benedictio nuptialis in Matrimo-
nio &c. de quibus ità definit *Trid. ss. 7. De Sacram.*
in genere Can. 13, Si quis dixerit receptos & appro-
batos Ecclesie Catholice ritus in solenni Sacramento-
rum administratione adhiberi consuetos , aut consensu
aut sine peccato à Ministris pro libitu omitti , aut in no-
vos alios per quemcunque Ecclesiarum Pastorem posse
mutari , anathema sit. Ratio autem est , quia Eccle-
sia præcipit illos , & quidem graviter , ubi mate-
ria

ria est gravis, idque ex motivo religionis, ergo contraveniens, per se loquendo, peccat graviter contra virtutem religionis, *Dicast. d. 3. dub. 1. 210.*

§. 2. Docet *Trid. ss. 21. cap. 2.* hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorù dispensatione, salvâ illorum substantiâ, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate magis expedire judicaret. Itaque ceremoniæ universales & toti Ecclesiæ communes creduntur esse ab Apostolis vel summis Pontificibus, ac proinde non possunt, nisi à summo Pontifice, & quidem ob gravissimas causas mutari, uti rectè *Arr. d. 23. n. 5.* Econtrà ceremoniæ speciales privatarum Ecclesiarum plerumque sunt ab Episcopis, quæ ab iis mutari non debent sine gravi causa; mutari tamen absolutè possunt ab illis, quia sequentes Episcopi habent potestatem æqualem prioribus: Si tamen à Papa confirmatæ fuissent, Episcopi mutare non possent, quia inferior derogare non potest illi, quod à Superiore constitutum est.

§. 3. Tenendum est cum *Suar. d. 15. s. 4. Lugo, Esp. q. 36. a. 3. Arr. n. 6. Busenb. supra*, nulla Sacramentalia conferre ullum effectum ex opere operato, licèt contradicant *Ledesm. Sot. Carthag. Vid. Valent. & alii*, qui virtutem illam dicunt inesse sacramentalibus strictè sumptis, imò sacramentalibus etiam latè sumptis ejusmodi virtutem inesse ad aliquos effectus, docet ut probabile *Bellarmin. De Baptif. l. 1. cap. 31. prop. 3.*, & ità remittere venialia dicit satis probabile esse *Bassæus in Floribus V. Pœnitentia. n. 6.*, sed ratio nostra

postea

nostra est, quia talia non sunt instituta à Deo vel Christo, sed ab Ecclesia, quæ non habet potestatem ejusmodi actioni dandi vim infallibilem causandi talem effectum.

Obji. 1. Ecclesia habet potestatem remittendi pœnas temporales ex opere operato per Indulgentias, ergo etiam causandi ex opere operato similes effectus per Sacramentalia. *R. n. conseq.* Remissio pœnarum per Indulgentias fit propter satisfactiones Christi & Sanctorum, & Deus dedit potestatem Ecclesiæ, ut earum partem applicare possit fidelibus, uti dicitur de Pœnit.; simile nihil voluit vel instituit Deus circa Sacramentalia.

Obji. 2. Saltem ejectio dæmonum causatur ex opere operato per exorcismos vel adjurationes secundum illud *Matt. 10. v. 1. Dedit illi potestatem spirituum immundorum, ut ejicerent eos: & Marc. 16. v. 17. in nomine meo dæmonia ejicient. R.* Hoc non fieri ex opere operato, cum non semper infallibiliter fiat, sed quandoque fit, vel ex opere operantis, vel propter impetrationem Ecclesiæ, cujus preces interponuntur, & ad quarum positionem Deus injicit fortem timorem dæmonibus, sicque cogit exire, uti notat *Arr. n. 10.* Quod etiam applicari debet exorcismis fieri solitis ante Baptismum, de quibus quamvis *S. Th. q. 71. a. 3.* dicat, quod aliquid efficiant independenter à Sacramento, tamen non dicit, quod aliquid efficiant ex opere operato, sed ex opere operantis, maxime ratione Ecclesiæ, inquit *Aversa q. 60. f. 6.*, cujus nomine fiunt, & quæ impetrat, ut dæmon in hominem baptizandum non amplius tantam habeat potentiam.

Q. 41. Quid circa Agnos Dei & alias res benedictas
sit notandum. R. seqq.

§. 1. Agnus Dei est cera alba à Papa benedi- 222.
cta; & nominatur Agnus Dei à figura agni, quæ
super illa imprimitur.

§. 2. Greg. XIII. Prohibet sub pœna excom- 223.
municationis, ne Agni Dei insurentur aut ullo
colore pingantur, uti refert Azor p. 1. l. 9. cap. 9.
Si tamen ita antecedenter picti sint, non est illi-
citurum eos retinere, Sanch. in Decal. l. 2. cap. 43.
n. 28., dummodo non retineantur ad venden-
dum, inquit Dian. p. 3. t. 6. R. 12.

§. 3. Agnos Dei ideo vendere carius, quia 224.
benedicti sunt, est irreverentia & simonia, quia
pretio temporali æstimatur sacra benedictio;
vendi tamen possunt secundum materiam
suam, & habitâ rationis pretii pro deportatione
Romæ huc, uti rectè Sanch. n. 2. aliique commu-
niter cum Diana supra, quamvis videatur con-
tradidicere Azor, putans id esse illicitum propter
positivum præceptum Greg. XIII.

§. 4. Azor, Sanch. Lezana & alii cum Loth tr. 225.
24. a. 4. dicunt non licere, per se loquendo, at-
tingere Agnos Dei, nisi Subdiacono, quia non
tantum benedicuntur, sed etiam oleo sacro &
chrismate consecrantur, sicuti calices, ergo si-
cuti nemo audeat tangere calices consecratos, nisi
Subdiaconus, ita nec Agnos Dei; sed ratio illa
non adeo urget, calices enim destinantur ad
contineendum Sanguinem Christi, hinc calicibus
debetur major reverentia; & videtur certum,
non esse plus, quam veniale, si laicus vel foemi-
na tangat ceram Agni Dei; imò nullum est pec-
catum, si quis tangat ex iusta causa, v. g. ut im-
ponat

ponat capsulæ, fit enim hoc ex pietate & cum morali quadam necessitate, ita Loth alique apud Gob. in Exp. t. 3. n. 330.; imò Sanch. n. 27. Dian. supra & alii credunt usum nunc obtinuisse, ut etiam laicis, & sceminis liceat attingere, quavis Gob. teneat oppositum tanquam probabilius.

[226.] §. 5. Si quis ceram Agni Dei benedictam liquefaciat cum alia cera non benedicta, tota cera fit benedicta, dummodo quantitas benedictæ superet, ad eum modum, quo aqua non benedicta, si affundatur benedictæ, fit benedicta, ut pluribus docet Gob. in Quin. t. 5. cap. 23. à n. 261. id tamen in Agnis Dei illicitè fieri docet Gob. supra in Exp. n. 332., quamvis licitè fiat in aqua benedicta, quia illa liquefactio ceræ est contra mentem Pontificum, qui consecrationem omnem ejusmodi ceræ videntur sibi reservasse.

[227.] §. 6. Si quis ossa Agni, qui in Paschate benedicuntur, det canibus, aut putamina ovorum, quæ etiam tunc benedicuntur, projiciat in fimum, Gretserus dicit peccare, quia rem benedictam non tractat decenter, hinc vult comburi, & cineres decenter tractari: sed probabilius est in neutro peccari, tum quia illa non censentur benedici, sed accessoriè & per accidens habent se ad comestibilia, super quæ censetur cadere benedictio, tum etiam, quia res ejusmodi non benedicuntur benedictione constitutivâ sive consecrativâ, id est, per quam reddantur res in rigore consecratæ, sed tantùm benedictione invocativâ, per quam solum invocatur specialis assistentia Dei circa rerum illarum usum; quæ autem sic benedicuntur, possunt adhiberi ad omnem usum, ad quem poterant, antequam bene-

benedicerentur, nam etiam sæpissime à Sacerdote benedicuntur omnes cibi ante mensam, & tamen postea ex illis cibis datur canibus, *Cajet. Laym. l. 5. t. 9. cap. 13. n. 4. Gobat* suprà in *Quin. n. 253.* Similiter est licitum candelis, vel aquâ benedictâ uti ad alios usus profanos & decentes, v. g. ad habendum lumen pro studio, ad miscendum vinum pro potu, *Tambur. apud Gob. n. 259. & in Exp. n. 334.*, quamvis alii contrarium suadeant.

§. 7. Missalia vel Biblia sacra non debent facile adhiberi ad usus profanos, *Gob. n. 371.*, dicens malè fieri, si ideo dissolvantur, ut v. g. servantur compingendis libris: sicuti enim imagines, quæ repræsentant Sæctos, censentur res sacræ, ideoque coli debent, & non adhiberi ad usus sordidos, ita libri illi, qui tantùm sunt ad continendas & referendas res sacræ, nam etiam litteras à principibus ad nos scriptas solemus in honore habere. Aliud est de chartis aliis, quibus sacra nomina initio paginæ aut per decursum incidenter inscribuntur, hæc enim sunt tantùm accessoriè, neque chartæ ejusmodi ideo censentur sacræ, sed sine scrupulo adhiberi possunt ad quosvis usus. Notâtque etiam *Gob. n. 374.* non apparere irreverentiam in hoc, quòd folia Bibliorum casu, aut vetustate dissoluta convertantur in usum profanum. De cultu imaginum & reliquiarum videri debent dicta lib. 3. p. 1. à n. 15.

Qui plura volet de Sacramentalibus, consulat *Raynaudum* Tomo 16. à pag. 191. Idem Auctor Tom. 10. tr. 3. agit de Agno cereo; & tr. 4. de

M 2

bene-

benedictione Rosæ in Dominica 4. Quadragesimæ, ubique multâ eruditione scribens.

TRACTATUS II.

De Baptismo & Confirmatione.

CAPUT I.

De Baptismo.

229. **N**on agitur hęc de Baptismo sanguinis, id est, Martyrio; nec de fluminis, seu spiritus, id est, contritione, cum voto Baptismi, vel desiderio; quia non sunt Sacramenta: sed de Baptismo fluminis, qui definitur, Ablutio corporis exterior, facta sub præscripta forma verborum.

A D D E N D A.

230. *Q. 42. Quid notandum sit circa Baptismum sanguinis sive Martyrium. R. De etymologia & variis nominibus Baptismi, videri potest Arcudius in Concordia Ecclesiæ occid. & orient. l. 1. c. 6. Circa Baptismum sanguinis sive Martyrium, nota seqq.*

§. 1. Martyrium ex vi vocis significat testimonium: Potest autem defini, perpassio moris vel cruciatus lethalis pro Christi fide: unde ad Martyrium requiritur, 1. vel mors ipsa, vel saltem cruciatus illativus mortis, nam S. Joannes Evangelista fuit verè Martyr, licet è ferventi oleo per miraculum illæsus evaserit. 2. Perpassio ob fidem Christi, nam Martyrem facit non pœna sed causa, inquit SS. Cyprianus & Augustinus. 3. Illatio mortis vel cruciatus in odium fidei Christi.

§. 2.